

10. Федеральный закон Российской Федерации №291-ФЗ от 30.12.2012 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rg.ru/2013/01/11/teplo-dok.html>

11. Про Комплексну державну програму енергозбереження України: Постанова КМУ №148 від 05.02.97 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/148-97-%D0%BF>

12. Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності: Постанова КМУ №243 від 01.03.2010 (станом на 11.06.2013) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/243-2010-%D0%BF>

13. Офіційний сайт Державного агентства з енергоефективності [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://sae.gov.ua/>

14. Використання енергозберігаючих технологій в країнах ЄС: доповідь для України: Аналітична записка. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/262/>

15. Світлодіодне освітлення: міфи, реалії та перспективи [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://litewell.com.ua/articles/svetodiodnoe-osveschenie-mifi-realii-perspektivi>

16. Розрахунок вартості впровадження світлодіодного освітлення [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.siriusone.net/index.php?action=page&page_id=139&lang=ua

УДК 330.341.1

О.М. БОЙКО,

к.е.н., с.н.с., пров.н.с., Інститут економіки та прогнозування НАН України

Індустріальні парки та розвиток інноваційної діяльності в Україні¹

У статті здійснено аналіз індустріальних парків в Україні та визначено фактори, що впливають на їхнє формування. Проаналізовано нормативно-правову базу, орієнтовану на підтримку створення та функціонування індустріальних парків. Запропоновано механізми стимулювання розвитку індустріальних парків в Україні.

Ключові слова: індустріальний парк, нормативно-правова база, державна підтримка.

А.Н. БОЙКО,

к.э.н., с.н.с., вед.н.с., Інститут економіки и прогнозирования НАН Украины

Индустриальные парки и развитие инновационной деятельности в Украине

В статье осуществлен анализ индустриальных парков в Украине и определены факторы, влияющие на их формирование. Проанализирована нормативно-правовая база, ориентированная на поддержку создания и функционирования индустриальных парков. Предложены механизмы стимулирования развития индустриальных парков в Украине.

Ключевые слова: индустриальный парк, нормативно-правовая база, государственная поддержка.

The article presents the analysis of the industrial parks in Ukraine and the factors influencing their formation. Analyzed the legal framework aimed at supporting the establishment and operation of industrial parks. The mechanisms to stimulate the development of industrial parks in Ukraine.

Keywords: industrial park, the legal framework, government support.

Постановка проблеми. Однією з форм підвищення діяльності промислових підприємств, як засвідчує світовий досвід, є створення нових елементів інноваційної інфраструктури, вагоме значення серед яких набувають індустріальні парки, які спроможні сконцентрувати інтелектуальні, фінансові, матеріальні та інші види ресурсів.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Особливості організації спеціальних форм інноваційної діяльності, в тому числі розвитку технополісів, технопарків, індустріальних парків, бізнес-інкубаторів, інноваційно-технологічних центрів, кластерів та ін., висвітлювали у своїх наукових працях такі видатні фахівці, як В. Андріанов, У. Андрусов, А. Асаул, В. Баронов, А. Бовін, Ю. Брушко, Н. Гальчинська, А. Гончаров, Д. Дмитрієва, В. Евтушина, Л. Загвойська, Н. Зубаревич, С. Іванов, Г. Костюніна, В. Ляшенко, О. Молдован, А. Новіков, С. Приходько, К. Рудий, Д. Санатов, А. Селіванов, С. Соколенко, Д. Черток, В. Якимович та ін. Однак необхідно зазначити, що питання потребує подальшого дослідження та генезису.

Мета статті полягає у дослідженні світового та вітчизняного досвіду особливостей організації спеціальних форм інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. У країнах світу функціонує понад 20 тис. індустріальних парків. Так, зокрема в Німеччині

ні функціонує понад 200 індустріальних парків, у Туреччині – 262, у В'єтнамі – 200, у Чехії – близько 14, у Польщі – понад 60, а в США – понад 400 одиниць [1–4]. Можна виділити такі основні риси сучасних індустріальних парків:

1. Характерними рисами формування та розвитку індустріальних парків на світовому рівні є: розташування поблизу населеного пункту; земельна ділянка функціональне призначення якої полягає у промисловому будівництві; наявність великих транспортних вузлів (дороги, аеропорт, морський порт, залізничні шляхи); розроблення єдиної концепції розвитку комплексу; надання комунікаційних послуг будь-якого типу, необхідних для організації виробничого процесу; наявність виробничих, складських офісних приміщень в межах території індустріального парку; професійна та ефективна система організації під'їзних шляхів, місця стоянки вантажного та легкового автотранспорту, зони завантаження-розвантаження, контрольної-пропускної зони тощо; підтримка розвитку проекту органами влади; наявність професійної управлінської компанії.

2. В залежності від виду послуг, що надаються парко-

резидентам, вирізняють три типи індустріальних парків: ¹ Публікацію підготовлено за виконання НДР «Імплементация високіх технологій в економіку України», державний реєстраційний №0112U004938.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Greenfield-парк (пропонує резидентів забудовану ділянку землі (купівлю і (чи/оренду) під будівництво для виробництва, можливе надання послуг з будівництва за вимогою замовника built-to-suit; Brownfield-парк (пропонує купівлю 1 (чи) оренду резидентам індустріального парку існуючих готових виробничих, складських, адміністративних приміщень, будівель і споруд інфраструктури, реконструкція і (чи) капітальний ремонт); Комплексний парк (парк, площадки, які не повною мірою задовольняють обов'язкові ознаки індустріального парку).

3. Індустріальний парк має чіткі галузеві пріоритети, пов'язані зі специфікою розвитку регіону, та орієнтується на його інвестиційну привабливість.

4. У світовій практиці вирізняють декілька моделей управління індустріальними парками: утримуються керуючою компанією (надає підприємствам площі для розміщення виробництва, розвинену інфраструктуру та інші послуги); не керує спеціалізована компанія (фірми, що розташували виробництво на території індустріального парку самостійно надають необхідні послуги чи залучають для цього інші компанії).

5. У кожному індустріальному парку діє окрема власна професійно підготовлена керуюча компанія, яка займається пошуком та залученням інвесторів із найбільших світових та вітчизняних корпорацій, незалежних спеціалізованих компаній. Так, наприклад, у Російській Федерації керуюча компанія ВАТ «Особливі економічні зони» обслуговує декілька індустріальних парків. У таких країнах, як Словаччина, Польща та Угорщина, ініціатором створення індустріальних парків є муніципалітет, якому належить контрольний або найбільший мініоритарний пакет акцій.

6. Пошуком інвестицій займаються керуючі компанії, муніципалітети, державні та регіональні органи влади.

У спадок від Радянського Союзу Україна одержала значну кількість мономіст – понад 122 од. (111 од. – малі та 11 од. – середні міста) з 460 од., в яких проживає понад 2725,3 тис. осіб (9,5% від загальної чисельності населення міст України) [5–7]. Це переважно центри видобутку вугілля (32 од.), видобутку рудної та нерудної сировини (7 од.), енергетики (9 од.), переробної промисловості (27 од.), хімічної та нафтохімічної промисловості (6 од.), аграрно-індустріальні центри (18 од.), транспортні центри (9 од.), лікувально-оздоровчі центри (2 од.) та центр художніх промислів (1 од.) [8–11].

Розвиток мономіст України пов'язаний із вирішенням низки соціально-економічних проблем. Серед них необхідно виділити: залежність соціально-економічної ситуації в місті та наповнення місцевого бюджету від фінансово-економічного стану містоутворюючих підприємств; низький рівень інвестиційної привабливості міст та інноваційної активності містоутворюючих підприємств; технологічну відсталість, фізичний та моральний знос основних виробничих фондів містоутворюючих підприємств; низький рівень прояву підприємницької активності та неефективну спеціалізацію малого підприємства; кризу комунальної інфраструктури, незадовільний стан благоустрою міст та дорожнього господарства, загострення проблем екологічної безпеки; вузький профіль спеціалізації працездатного населення та низький рівень їхньої мобільності, що призводить до посилення територіальних диспропорцій на ринку праці; низький рівень розвитку місь-

кої інфраструктури, зокрема сфери соціальних послуг; високий показник чисельності осіб пенсійного віку (40–50% місцевого населення), який сформувався за рахунок застосування пільгових умов виходу на пенсію спеціалістів гірничо-видобувної спеціалізації; низький рівень доходів та тенденції до зростання бідності населення мономіст.

Сьогодні ефективна регіональна політика стимулювання розвитку регіонів не можлива без модернізації мономіст в Україні. Одним з її інструментів може стати створення індустріальних (промислових) парків, що обумовлюється дією таких чинників, як: сприяння підвищенню інвестиційної активності в економіці (допуск в індустріальний парк обмежений мінімальним обсягом інвестицій, який компанія має вкласти в розвиток виробництва; виробництво в межах індустріального парку автоматично розширює попит на продукцію суміжних виробництв; легітимне (відповідно до норм і правил СОТ) субсидування пріоритетних галузей промисловості (державна надає субсидії у формі бюджетних видатків на розвиток інфраструктури або звільняє підприємство від часткової сплати податків); пільги по сплаті імпортного мита на обладнання та матеріали, які не виробляються в Україні; створення висококваліфікованих робочих місць в регіонах України та відродження економічного зростання, яке планується вирішити в тому числі за рахунок створення індустріальних парків.

Відповідно до загальноприйнятої класифікації, вітчизняні індустріальні парки представлені трьома типами: моноспеціалізовані (за розмірами від 50–100 га, галузева спеціалізація: електронна, харчова та фармацевтична галузі, виробничі сервіси та ін.), фокусовані (за розмірами від 100–200 га, галузева спеціалізація: машинобудування, виробництво будматеріалів, легка промисловість та металургія, ін.), багатопрофільні (за розмірами понад 200 га, галузева спеціалізація: хімічна та металургійна промисловість, сектори важкої промисловості та ін.) індустріальні парки.

Залежно від виду послуг, що надаються резидентами парків, в Україні переважає тип індустріального парку Greenfield над Brownfield.

У рамках Національного проекту «Нова інфраструктура», зокрема «Індустріальні парки» – створення промислово-виробничої інфраструктури [12], передбачено створення промислово-виробничої інфраструктури (індустріальні парки у Житомирській, Закарпатській, Рівненській, Вінницькій, Львівській, Запорізькій, Луганській областях та ін.). Підготовлено 30 інвестиційних пропозицій, загальний потенціал яких становить \$8 млрд., та планується створити 300 тис. робочих місць. Реалізація даних пропозицій передбачає розміщення індустріальних парків, площею 10 тис. га. Один діючий індустріальний парк забезпечить участь 10–15 компаній, надходження близько \$200 млн. та створення від 2,5–20,0 тис. робочих місць [13]. Реалізація національного проекту сприятиме визначенню інструментів підтримки найперспективніших галузей в регіонах, відпрацюванні робочої схеми планування, створенню та управлінню індустріальними парками на території України. Такий механізм у подальшому буде застосовуватися для розвитку інших індустріальних парків.

Необхідно зазначити, що в Україні також формується новий тип індустріальних парків – еко-індустріальний парк, який являє собою «...спільноту виробничого бізнесу, яка діє

на основі спільної власності...», де «...кожна бізнес-одиниця намагається покращити взаємодію екологічної, економічної та соціальної функцій через співпрацю у вирішенні екологічних та ресурсних питань» [14]. Перший такий парк планується розташувати в м. Києві – «Долина зелених інновацій» [15].

В Україні створено Реєстр індустріальних (промислових) парків, до якого у 2014 році включено такі парки: «Долина» (дата включення до Реєстру – 03.02.2014, строк на який створено індустріальний парк – 30 років); «Славута» (дата включення до Реєстру – 07.02.2014, строк на який створено індустріальний парк – 50 років); «Львівський індустріальний парк «Рясне – 2»» (дата включення до Реєстру – 07.02.2014, строк на який створено індустріальний парк – 50 років); «Індустріальний парк «Центральний»» (дата включення до Реєстру – 01.04.2014, строк на який створено індустріальний парк – 50 років); «Індустріальний парк «Коростень»» (дата включення до Реєстру – 01.04.2014, строк на який створено індустріальний парк – 30 років); «Свема» (дата включення до Реєстру – 06.06.2014, строк на який створено індустріальний парк – 39 років); «Соломоново» (дата включення до Реєстру – 06.06.2014, строк на який створено індустріальний парк – 30 років); «Перший український індустріальний парк» (дата включення до Реєстру – 09.07.2014, строк на який створено індустріальний парк – 30 років); «BIONIC Hill» (дата включення до Реєстру – 01.09.2014, строк на який створено індустріальний парк – 39 років); iPark (дата включення до Реєстру – 01.09.2014, строк на який створено індустріальний парк – 49 років); «Індустріальний парк «Кривбас» (дата включення до Реєстру – 01.09.2014, строк на який створено індустріальний парк – 30 років); «Тростянець» (дата включення до Реєстру – 14.10.2014, строк на який створено індустріальний парк – 30 років) [15–17].

Незважаючи на перспективність розвитку індустріальних парків в Україні, існують і певні проблеми, обумовлені обмеженістю терміну дії пільг (компанії приходять в індустріальний парк на термін дії податкових пільг, після чого переbazовуються в інший індустріальний парк у межах або поза межами країни, бажаючи отримати нові пільги); слабкою та низькою ефективністю роботи щодо залучення інвесторів; наявністю більш привабливих режимів економічної діяльності в сусідніх країнах.

Зазначені недоліки мають бути враховані при вдосконаленні законодавства та практики функціонування індустріальних парків в Україні. При цьому необхідно мати на увазі, що для забезпечення успішності діяльності індустріальних парків режим економічної діяльності для інвесторів у їх межах має бути не просто сприятливим, а більш сприятливим, ніж у сусідніх державах.

Серед основних механізмів стимулювання розвитку індустріальних парків в Україні можна виділити наступне:

1. Нормативно-правове забезпечення розвитку індустріальних парків [18]. Ключовим фактором, який направлений на розвиток наукоємних та високотехнологічних виробництв є удосконалення вітчизняного законодавства, яке регламентує діяльність індустріальних парків і визначає правові засади їх державної підтримки. Існуюча законодавча база відкриває певні можливості для розвитку індустріальних парків, але в ній існують деякі протиріччя та можливості для гальмування про-

цесів створення індустріальних парків. Серед першочергових заходів щодо зниження адміністративних бар'єрів повинно бути введення прискореного порядку отримання результатів експертизи проектної документації та державної експертизи результатів інженерних пошуків з урахуванням досвіду реалізації відповідного порядку для учасників індустріальних парків, у відповідності із Законом України «Про індустріальні парки». Даний порядок реалізує принцип «єдиного вікна» при отриманні дозволу на будівництво та забезпеченні проведення державної експертизи проектної документації.

Чинний закон не виступає повноцінною нормативною основою співпраці держави та приватних суб'єктів, оскільки не встановлює чіткої регламентації прав, обов'язків, ризиків та відповідальності державного та приватних партнерів стосовно усіх аспектів господарського розвитку, здійснення та регулювання діяльності індустріального парку. Тому нами розроблено пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про індустріальні парки» (див. табл.).

2. Впровадження технології «єдиного вікна» повинно включати організацію: узгодження та експертизи проектної документації в максимально скорочені терміни; узгодження документів для надання на території парку земельних ділянок; видачі технічних умов на підключення об'єктів до інженерних мереж та споруд; розгляду документів потенційних учасників. Органи виконавчої влади та місцевого самоврядування в межах своїх повноважень повинні забезпечувати в нормативні терміни вирішення питань з надання та перекладу земельних ділянок об'єктів транспортної інфраструктури, підключення до мереж інженерної інфраструктури суб'єктів господарювання, що займаються будівництвом індустріального парку.

3. Застосування принципів державно-приватного партнерства, яке є одним з перспективних напрямів інвестування індустріальних парків. Для цього необхідно застосовувати механізм відкладених платежів Tax Incentment Finance (TIF). Сутність механізму полягає у тому, що держава частково повертає приватним інвесторам вкладені кошти за рахунок надходжень до бюджету, що одержані за рахунок зростання податків у регіоні. Таким прикладом може слугувати застосування даного механізму на території США (штат Іллінойс та Каліфорнія), а також планується застосування у Росії на території Республіки Саха (Якутія).

4. Стимулювання інвестицій в створення та розвиток індустріальних парків потребує застосування різних форми підтримки, зокрема систему надання пільг і преференцій учасникам індустріальних парків, керуючим компаніям, уповноваженим державним органам з розвитку індустріальних парків (регіональний, місцевий рівні, регулювання тарифів).

5. З метою надання фінансової підтримки розвитку інфраструктури індустріальних парків необхідно забезпечити: включення об'єктів транспортної інфраструктури, водопостачання і водовідведення в регіональні довгострокові цільові програми розвитку; включення об'єктів енергопостачання в інвестиційні програми ресурсозберігаючих організацій. Зокрема, створення типових проектів розвитку інфраструктури індустріальних парків (з відповідним узгодженням інвестиційних програм ресурсопостачальних організацій), забезпечення прозорості універсальних умов розміщення інвестиційних проектів у межах індустріальних парків. Типові

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про індустриальні парки»

№ п/п	Чинна норма Закону України «Про індустриальні парки»	Пропозиції щодо зміни норм Закону України «Про індустриальні парки»
1	<p>Розділ I. Загальні положення</p> <p>Стаття 1. Визначення термінів</p> <p>Пункт 3 індустриальний (промисловий) парк (далі – індустриальний парк) – визначена ініціатором створення індустриального парку відповідно до містобудівної документації територія, у межах якої учасники індустриального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері промислового виробництва, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій на умовах, визначених цим Законом та договором про здійснення господарської діяльності у межах індустриального парку</p>	<p>Доповнити статтю 1 пунктом 3 наступним змістом: «індустриальний (промисловий) парк (далі – індустриальний парк) – визначена ініціатором створення індустриального парку відповідно до містобудівної документації територія, облаштована відповідною інфраструктурою територія, оснащена капітальною огорожею та в межах якої учасники індустриального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері промислового виробництва, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій на умовах, визначених цим Законом, договором про здійснення господарської діяльності у межах індустриального парку та Законом України «Про державно-приватне партнерство». Індустриальні парки представляють собою особливу економічну зону зі спеціальним правовим режимом регулювання реєстрації резидентів, використання земель та інших природних ресурсів, митних процедур та оподаткування»</p>
2	<p>Розділ I. Загальні положення</p> <p>Стаття 1. Визначення термінів</p>	<p>Доповнити статтю 1 пунктом 9 наступного змісту: – Greenfield-парк (пропонує резиденту незабудовану ділянку землі (купівлю (або оренду) під будівництво для виробництва, можливе надання послуг з будівництва за вимогою замовника – Build-to-suit); – Brownfield-парк (пропонує резидентам індустриального парку купівлю (або оренду) існуючих готових виробничих, складських, адміністративних приміщень, будівель і споруд інфраструктури, реконструкцію чи капітальний ремонт, має готові виробничі приміщення для здавання в оренду чи продажу резиденту, наприклад старий завод, або фабрика); – комплексний парк, що поєднує в собі ознаки двох попередніх (має земельні ділянки під нове будівництво, а також готові об'єкти нерухомості для надання їх користувачам в оренду чи для продажу)</p>
3	<p>Розділ II. Право на створення індустриальних парків</p> <p>Стаття 5. Право на створення індустриальних парків на землях державної і комунальної власності</p> <p>Пункт 1. Право на створення індустриальних парків на землях державної і комунальної власності мають органи державної влади, органи місцевого самоврядування, які згідно з Конституцією України здійснюють право власника на землю від імені Українського народу і відповідно до закону наділені повноваженнями розпорядження земельними ділянками, а також орендарі земельних ділянок, які згідно з цим Законом відповідають вимогам щодо використання їх для індустриального парку</p>	<p>Пункт 1 статті 5 викласти у наступній редакції: Право на створення індустриальних парків на землях комунальної власності мають органи місцевого самоврядування, які згідно з Конституцією України здійснюють право власника на землю від імені Українського народу і відповідно до закону наділені повноваженнями розпорядження земельними ділянками, а також орендарі земельних ділянок, які згідно з цим Законом відповідають вимогам щодо використання їх для індустриального парку</p>
4	<p>Розділ III. Вибір, використання та облаштування індустриальних парків</p> <p>Стаття 8. Вимоги до земельної ділянки у межах індустриального парку</p> <p>Пункт 3. Площа земельної ділянки або сукупна площа суміжних земельних ділянок повинна становити не менше 15 гектарів та не більше 700 гектарів</p>	<p>Пункт 3 статті 8 викласти у наступній редакції: Площа земельної ділянки або сукупна площа суміжних земельних ділянок повинна становити не менше 10 гектарів та не більше 700 гектарів</p>
5	<p>Розділ IV. Порядок та умови створення індустриальних парків</p> <p>Стаття 17. Концепція індустриального парку</p> <p>1. Ініціатор створення індустриального парку зобов'язаний розробити і затвердити концепцію індустриального парку, в якій зазначаються: 1) назва індустриального парку; 2) ініціатор створення індустриального парку; 3) мета, завдання створення та функціональне призначення індустриального парку; 4) місце розташування та розмір земельної ділянки; 5) строк, на який створюється індустриальний парк; 6) вимоги до учасників індустриального парку; 7) орієнтовні сумарні обсяги споживання енергоресурсів, води тощо; 8) план розвитку індустриального парку; 9) орієнтовні ресурси (фінансові, матеріальні, технічні, трудові, природні тощо), необхідні для створення та функціонування індустриального парку, очікувані джерела їх залучення; 10) організаційна модель функціонування індустриального парку; 11) очікувані результати функціонування індустриального парку; 12) інші відомості на розсуд ініціатора створення</p>	<p>Стаття 17 визначає загальну структуру Концепції розвитку індустриального парку, але не розкриває зміст даних позицій. Враховуючи це, було б доцільно розробити відповідний проект типової Концепції, в якій уточнено зміст основних структурних елементів Концепції. При розробці Концепції повинні бути використані відповідні положення наступних законодавчих та нормативних актів: Конституція України; Земельний Кодекс України; Податковий Кодекс України; Бюджетний Кодекс України; Закон України «Про індустриальні парки»; Закон України «Про оренду землі»; Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності»; Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»; інші нормативно-правові акти</p>
6	<p>Розділ IV. Порядок та умови створення індустриальних парків</p> <p>Стаття 18. Вибір керуючої компанії індустриального парку</p> <p>1. Вибір керуючої компанії індустриального парку, створеного на землях державної чи комунальної власності, здійснює ініціатор створення такого парку на конкурентних засадах шляхом організації і проведення відкритого конкурсу в порядку, визначеному цим Законом. 2. Якщо земельні ділянки, призначені для створення індустриального парку, перебувають у приватній власності, керуюча компанія визначається ініціатором створення самостійно. 3. Якщо ініціатор створення є орендарем земельної ділянки, керуюча компанія такого парку визначається ним за погодженням з орендодавцем</p>	<p>Доповнити статтю 18 пунктом 4 наступного змісту: Керуючою компанією не може бути юридична та фізична особа, яка перебуває у процесі банкрутства</p>

7	Розділ VII. Господарська діяльність у межах індустріального парку Стаття 33. Облік та звітність учасників господарської діяльності у межах індустріального парку Пункт 1. Суб'єкти господарювання, які отримують державну підтримку відповідно до цього Закону, зобов'язані вести відокремлений бухгалтерський та податковий облік господарської діяльності у межах індустріального парку	Доповнити статтю 33 пунктом 2 наступного змісту: Суб'єкти господарювання, які отримують державну підтримку та податкові пільги, звільнення від сплати податку у зв'язку з провадженням діяльності відповідно до цього Закону, зобов'язані щомісячно публікувати інформацію на власному сайті, офіційному друкованому органу місцевого самоврядування щодо отриманих податкових пільг та звільнення ввід сплати податку, їх розміру та напрямки використання зазначених коштів
8	Розділ VIII. Державне стимулювання індустріальних парків Стаття 34. Державна підтримка облаштування індустріальних парків Пункт 1. Державна підтримка облаштування індустріальних парків може здійснюватися за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законодавством	Пункт 1 статті 34 викласти у наступній редакції: Державна підтримка облаштування індустріальних парків надається керуючим компаніям та учасникам індустріальних парків, включених до Реєстру індустріальних (промислових) парків і може здійснюватися за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законодавством
9	Розділ VIII. Державне стимулювання індустріальних парків Стаття 34. Державна підтримка облаштування індустріальних парків	Статтю 34 доповнити пунктом 5, яким розширити перелік видів державного стимулювання індустріальних парків, передбачивши пільговий режим оподаткування, ліцензування, митної діяльності тощо. Це також потребуватиме внесення необхідних змін до Податкового, Митного, Господарського кодексів. За умови виконання інвестиційних зобов'язань та реалізації усіх положень Концепції розвитку індустріального парку до договору про створення та функціонування індустріального парку, доцільно передбачити такі пільги. Керуюча компанія звільняється на 30 річний період від податку на прибуток від надання послуг учасникам парку та від здачі в оренду резидентам ІП рухомого і нерухомого майна на території парку; від податку на нерухомість на території ІП, що використовується за прямим призначенням; від земельного податку на ділянки, розташовані на території ІП. Резиденти ІП з дня їх реєстрації і протягом 10 наступних календарних років звільняються від податку на прибуток, отриманий від реалізації товарів і послуг власного виробництва, вироблених ними на території ІП; податку на нерухомість по будівлях і спорудах на території ІП; земельного податку на ділянки, розташовані на території парку. Резиденти ІП після закінчення 10 календарних років, наступних за роком їх реєстрації як резидентів, в перебігу наступних 10 календарних років сплачують податок на прибуток, земельний податок і податок на нерухомість за ставками, зменшеними на 50%. Доходи фізичних осіб у вигляді оплати праці від керуючої компанії і резидентів обкладаються прибутковим податком з фізичних осіб за ставкою в розмірі 9%. Єдиний соціальний внесок працівників керуючої компанії і учасників ІП нараховуються тільки на частину зарплати, що перевищує середню з/п в країні за минулий місяць. Пенсії при цьому обчислюються з розрахунку фактично сплачених сум обов'язкових страхових внесків, але працівники мають право не використовувати цю пільгу. Місцевим Радам рекомендується звільнити від місцевих податків і зборів керуючу компанію і учасників ІП на 10 років з дня їх реєстрації. По закінченні 10 років наступні 10 років резиденти ІП місцеві податки і збори сплачують за ставками, зменшені на 50%
10	Розділ VIII. Державне стимулювання індустріальних парків Стаття 34. Державна підтримка облаштування індустріальних парків	Доповнити розділ 8 статтею 37, в якій закріпити незмінність дії умов діяльності індустріальних парків на 15 річний період. Зокрема, при встановленні нових податків і зборів обов'язок їх сплати керуючою компанією і учасниками ІП за діяльності на його території, на яку поширюється особливий порядок податкового стимулювання, не виникає у 15 річний період з дати заснування ІП. Іноземним інвесторам гарантується, після сплати ними податків та інших обов'язкових платежів з урахуванням особливостей ІП, безперешкодне переведення за межі України прибутку (доходу), отриманого від діяльності на території України в результаті інвестиційної діяльності в ІП

Складено автором на основі даних [18].

проекти повинні включати лише мінімальний набір уніфікованих характеристик і забезпечувати можливість розвитку кожного індустріального парку з урахуванням його унікальних особливостей (розташування, оснащення земельної ділянки та права власності на нього, забезпеченість інженерною інфраструктурою, система управління, спеціалізація парку тощо). У вирішенні даного питання ключова роль належить державі, а саме місцевим органам управління.

6. Здійснення ефективного управління. Згідно із Законом України «Про індустріальні парки» управління індустріальними парками здійснюється керуючими компаніями, які створюються переважно органами місцевої влади. Необхідно зазначити, що вони не можуть відвести під створені ж ними індустріальні парки землю своєї території, оскільки землями промислового призначення часто розпоряджаються не громади, а Верховна Рада України або Кабінет Міністрів України. Крім того, сільська, селищна, міська рада розглядає проектні матеріали та приймає рішення про зміну цільового призначення земельної ділянки, розташованої в межах населеного пункту (за чинним земельним законодавством

лише органи державної влади чи місцевого самоврядування розпоряджаються землями державної чи комунальної власності і лише їм надані законом повноваження щодо надання земельних ділянок у користування чи відчуження у приватну власність для створення індустріальних парків).

Функціонування індустріальних парків показує, що неефективне управління, «не вирішення» проблем, пов'язаних з забрудненням навколишнього природного середовища призводить до виникнення низки соціально-економічних проблем в регіонах країни. Так, наприклад, екологи Республіки Білорусь вважають, що вже на початковій стадії створення Китайсько-Білоруського індустріального парку є небезпечним. Дані результатів перевірки діяльності індустріальних (промислових) парків у В'єтнамі засвідчують, що 14 з 21 од. були визнані, такими що завдають шкоди навколишньому природному середовищу.

7. Розроблення рекомендацій стосовно розвитку організаційного та інформаційного супроводу створення індустріальних парків, у тому числі: формування переліку об'єктів незавершеного будівництва (тимчасово призупинених і за-

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

консервованих будівництв, об'єктів) і вільних ділянок державної, комунальної власності. Створення умов для залучення зазначених об'єктів і ділянок в господарський оборот при створенні виробництв на території планованих індустріальних парків; можливість коригування документів територіального планування і матеріалів з обґрунтування таких проектів в інформаційній системі територіального планування. Інформація про інвестиційні майданчики (Greenfield або Brownfield) повинна бути доступна потенційним інвесторам.

Сегмент індустріальних парків буде активніше розвиватися там, де докладаються системні зусилля в частині формування сприятливих адміністративних, інституціональних, організаційних та фінансових умов. Попит на такий вид діяльності має потенціал зростання та буде підвищуватися в залежності від стабілізації економічної ситуації. Проте існують певні застереження, що найближчим часом конкурентоспроможними індустріальними парками можуть стати лише ті, що вже ефективно функціонують, або ті, що пропонують найкращі умови для забезпечення земельних ділянок інженерною інфраструктурою та мають сприятливе місце розташування.

Висновки

Як свідчить проведений аналіз світового досвіду особливостей організації спеціальних форм інноваційної діяльності, неможливо створити і розвивати всі компоненти одночасно і однаково. Це потребує здійснення послідовних кроків щодо заходів реалізації механізмів стимулювання і підтримки інноваційної діяльності як у реальному секторі економіки, так і в підприємстві, з урахуванням особливостей економічного розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Международный опыт создания индустриальных парков: возможности и опасности [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <<http://www.dailystroy.ru/prompark/>>
2. Євтушина В. Силіконові долини у світі і в Україні / В. Євтушина // Персонал. – 2007. – №5. – [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <<http://personal.in.ua/article.php?id=509>>
3. Пискунов Д. Влияние инновационной политики на международную конкурентоспособность государств / Дмитрий Пискунов // Инвестиции в России. – 2003. – [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <<http://stra.teg.ru/lenta/innovation/1175>>
4. Индустриальные парки – инструмент модернизации страны. – [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <<http://www.slideshare.net/enorkina/ss-5361176>>

5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: стат. зб. – К.: ДП «Інформаційно-видавничий центр Держстату України», 2013. – С. 235.

6. Безпрозванних О.О. Аналіз чинників які перешкоджають розвитку інноваційної сфери української економіки / Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2012. – №1 (17). – С. 126–134.

7. Статистичний щорічник України за 2012 рік. – К.: Державна служба статистики України, 2013. – С. 24.

8. Зубаревич Н.В. «Крупный бизнес в регионах России: территориальные стратегии развития и социальные интересы». Аналитический доклад / Независимый институт социальной политики / Н.В. Зубаревич. – М.: Поматур, 2009. – 126 с.

9. Бойко О.М. Індустріальні парки – нові точки росту інвестиційних можливостей регіонів України // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Наук. ред. І.Г. Манцуров. – 2014. – Вип. №10. – С. 79–84.

10. Бойко Е.Н. Особенности инновационного развития старопромышленных регионов / Е.Н. Бойко // Сучасні проблем економіки і підприємництва: Збірник наукових праць. – Вип. 15. – К.: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2014. – С. 73–81.

11. Постанова Кабінету Міністрів України №1256 від 08.12.2010 [Електрон. ресурс]. Доступний з: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1256-2010-p>

12. Національний проект «Індустріальні парки України» [Електрон. ресурс]. Доступний з: <http://www.ukrproject.gov.ua/project/%D1%96ndustrialni-parki-ukraini/>

13. Державне підприємство «Укресресурси» створить інноваційне підприємство [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <<http://www.uecr.gov.ua/ua/innovations/DP-Ukrekoresursi-stvorit-nnovacynepdprimstvo.htm>>

14. «Долина зелених інновацій» [Електрон. ресурс]. Доступний з: <http://eco-invest.org.ua/ua/present/prez28.htm#.U9tiRGM_nIU>

15. Індустріальні парки в регіонах України [Електрон. ресурс]: – Доступний з: <http://www.ukrproject.gov.ua/page/%D1%96ndustrialni-parki-v-regionakh-ukraini>

16. Індустріальний парк «Соломоново». – [Електрон. ресурс]: – Доступний з: <http://sezparkservice.com/sps_ua/sezparkserv/iindustrial_nij_park/>.

17. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 №1265 «Про затвердження Державної цільової програми розвитку індустріального (промислового) парку «Свема» в м. Шостці Сумської області на 2012–2015 роки». – [Електрон. ресурс]: – Доступний з: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1265-2011-%D0%BF>

18. Закон України від 21.06.2012 №5018-VII «Про індустріальні парки». – [Електрон. ресурс]: – Доступний з: <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>>

УДК 351.82:330.341.1:631.11

Ф.А. ВАЖИНСЬКИЙ,

к.е.н., с.н.с., Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України

Інноваційне забезпечення розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій

У статті визначено основні складові загальної інноваційної моделі розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій України: використання комплексного підходу до розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій, розвиток інноваційної інфраструктури і створення регіональних модельних центрів розвитку сільських територій України. Виділено основні завдання моделі «Нова сільська громада» на інноваційних засадах, що дає можливість запровадити конкурентоспроможне та екологічнобезпечне сільськогосподарське виробництво, підвищити рівень життя сільського населення і